

Dyslexiezorg in de Drentse Regio's

2017-2018

Kaders en uitgangspunten

zorgroute dyslexie

28 februari 2017

Noord Midden en Zuid Drenthe

Inhoud

1.	Inleiding.....	4
2.	Dyslexie.....	5
2.1	Dyslexie en onderwijs.....	5
3.	Gezamenlijke inzet op kinderen met dyslexie.....	6
3.1	Afspraken met de zorgaanbieders voor behandeling EED)	6
3.2	Afstemming met het onderwijs.	6
3.3	Verantwoordelijkheid gemeenten.	6
4.	Kaders dyslexiezorg regio Drenthe.....	7
4.1	Algemene kaders	7
4.2	Dyslexiezorg binnen de resultatenmatrix	7
4.3	Tarieven Dyslexiezorg.....	7
5.	Zorgroute Dyslexiezorg in de regio Drenthe	9
5.1	Voortraject.....	9
5.2	School/schoolbestuur als verwijzer naar gespecialiseerde dyslexiezorg.	9
5.3	Stellen van diagnose.	10
5.4	Uitzonderingssituaties naar aanleiding van doorverwijzing of diagnose.	11
5.5	Vervolg Diagnose EED.	11
5.6	Onderwijs betrokken bij het vervoltraject.	11
6.	Transformatie in de dyslexiezorg	12
6.1	Werkgroep dyslexiezorg.....	12
6.2	Startfoto dyslexiezorg Drenthe.	12
6.3	Verkennen van de toekomst van Dyslexiezorg in Drenthe.	12

1. Inleiding

In 2017 is er een nieuwe stap gemaakt binnen de Jeugdhulpstructuur in de regio Drenthe. De jeugdhulpregio heeft zich opgesplitst in twee regio's;

- Regio Zuid Drenthe met de gemeenten Borger Odoorn, Coevorden, Emmen, Hogeveen, Meppel, Westerveld en de Wolden.
- Regio Noord Midden Drenthe met de gemeenten AA en Hunze, Assen, Midden Drenthe, Noordenveld en Tynaarlo.

De Drentse gemeenten hebben er voor gekozen om voor het aanbod van dyslexiezorg uniforme afspraken te maken voor alle gemeenten. Dyslexiezorg heeft in de twee resultatenmatrixen wel een eigen plek gekregen maar de onderliggende afspraken zijn voor geheel Drenthe het zelfde.

Om deze uniforme afspraken te borgen is er gekozen om dit document op te stellen. Dit document is bedoeld als leidraad voor de uitvoering van de dyslexiezorg in Drenthe en de daarbij horende zorgroute. Streven is om dit document vast te stellen binnen het te voeren OOGO jeugdhulp tussen gemeenten en samenwerkingsverbanden van het primair onderwijs.

Daarnaast is er eveneens consensus over het document met een afvaardiging van de gecontracteerde dyslexiezorgaanbieders in Drenthe.

In 2017 willen we op de ingeslagen weg van de samenwerking met zorgaanbieders, onderwijs en gemeenten rond dyslexiezorg en transformatie doorgaan. In 2016 hebben we gezamenlijk een startfoto dyslexiezorg in Drenthe gemaakt. Deze startfoto geeft voldoende aanknopingspunten om in de komende periode samen te kijken hoe en waar we de transformatie binnen de dyslexiezorg verder vorm kunnen geven.

2. Dyslexie

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau (Stichting Dyslexie Nederland, 2008).

Dyslexie is een specifieke leerstoornis met een neurologische basis, waarbij de kern van het probleem ligt in het niet vlot kunnen lezen en spellen van woorden.

Bij dyslexie gaat lezen, spellen en ook zelf schrijven, gezien de leeftijd en het onderwijsniveau, veel te moeizaam. Er is alleen sprake van dyslexie als er geen andere oorzaken zijn die de leesproblemen kunnen verklaren. Bij dyslexie kunnen zowel lees- als spellingsproblemen voorkomen, maar deze komen ook los van elkaar voor.

2.1 Dyslexie en onderwijs.

Uit landelijk onderzoek blijkt dat 10% van de leerlingen in het basisonderwijs behoefte heeft aan extra ondersteuning, begeleiding bij leesproblemen en dat bij 4% van de leerlingen er sprake is van ernstige enkelvoudige dyslexie. We beschikken nog niet over exacte cijfers in de regio Drenthe en onderzoeken de mogelijkheden voor een nulmeting

In het voortraject is dan ook een belangrijke rol weggelegd voor het onderwijs. Scholen zijn verantwoordelijk voor de begeleiding van kinderen met leesproblemen. Hiermee is de school ook de plek om te signaleren of er mogelijk sprake is van ernstige enkelvoudige dyslexie (EED). Samenwerkingsverbanden hebben vanuit de wet passend onderwijs ook middelen beschikbaar om deze signaleringsfunctie en begeleiding te organiseren.

Landelijke richtlijn is dat ondersteuning van leerlingen met leesproblemen plaatsvindt vanuit protocollen leerproblemen en dyslexie. Dit zijn verschillende protocollen voor zowel onderbouw als bovenbouw van het basisonderwijs en speciaal onderwijs. Daarbij wordt er gewerkt volgens onderwijscontinuüm waarbij begeleiding van kinderen met leesproblemen op 4 zorgniveaus wordt uitgevoerd:

- zorgniveau 1. Basisarrangement gericht op goed lees- en spellingonderwijs met aandacht voor verschillen in leerbehoeften
- zorgniveau 2. intensief arrangement gericht op intensivering van lees en/of spellingonderwijs door uitbreiding van instructie -en oefentijd
- en zorgniveau 3. Zeer intensief arrangement gericht op verdere intensivering van het lees- en/of spellingonderwijs door inzet van specifieke interventies

Mocht de begeleiding, ondersteuning vanuit het onderwijs onvoldoende zijn dan is er mogelijk sprake van EED en is externe behandeling (zorgniveau 4.) gewenst. Om dit te kunnen vaststellen is het noodzakelijk dat er eerst, volgens protocol vastgelegde, diagnose plaatsvindt. Binnen zorgniveau 4 vindt de verwijzing naar de zorgaanbieder plaats.

3. Gezamenlijke inzet op kinderen met dyslexie

Om te komen tot een goede sluitende aanpak rond dyslexiezorg is het van belang om met alle betrokken partijen gezamenlijk afspraken te maken hoe kinderen met dyslexie optimaal kunnen worden ondersteund. Een belangrijke leidraad hierbij is de startfoto Dyslexiezorg Drenthe.

3.1 Afspraken met de zorgaanbieders voor behandeling EED)

Vanaf 2017 is de jeugdhulp in Drenthe ingekocht in twee regio's. Voor de aanbesteding van dyslexiezorg is echter afgesproken om in heel Drenthe op een uniforme wijze de dyslexiezorg in te kopen. Hierdoor is het mogelijk om de ingeslagen weg rond de dyslexiezorg in Drenthe voort te zetten.

3.2 Afstemming met het onderwijs.

Het onderwijs, dat vertegenwoordigd wordt door de samenwerkingsverbanden Primair Onderwijs, blijft in 2017 een belangrijke samenwerkingspartner om te verkennen hoe in gezamenlijkheid de route naar dyslexiezorg kan worden vormgegeven.

Samenwerkingsverbanden hebben aangegeven:

- Zorg te dragen dat de scholen binnen het samenwerkingsverband op kwalitatieve wijze en volgens afgesproken protocol vorm en inhoud geven aan begeleiding van kinderen met leesproblemen en signalering van mogelijke EED bij leerlingen.
- Dat scholen/schoolbesturen bereid zijn te willen fungeren als verwijzer (toegang) naar dyslexiezorg (vanuit onderwijscontinuüm opschalen naar zorgniveau 4.)

Daarnaast hebben de Samenwerkingsverbanden aangegeven te willen participeren om transformatie binnen de Dyslexiezorg te bewerkstelligen.

3.3 Verantwoordelijkheid gemeenten.

Gemeenten zullen vanuit hun verantwoordelijkheid zorgdragen voor een kwantitatief en kwalitatief toereikend aanbod van dyslexiezorg. Waarbij gemeenten zorgdragen voor de financiering van de benodigde diagnose en (eventueel) daaruit voortvloeiende behandeling voor EED. Daarnaast zullen de gemeenten initiatieven ontplooiën welke moeten leiden tot transformatie binnen de dyslexiezorg.

4. Kaders dyslexiezorg regio Drenthe

4.1 Algemene kaders

- Dyslexiezorg is in Drenthe beschikbaar voor kinderen t/m 13 jaar.
- Dyslexiezorg in Drenthe is vormgegeven conform het geldende protocol "Dyslexie Diagnostiek & Behandeling versie 2.0" uit 2013.
- Er kan alleen verwezen worden naar aanbieders van dyslexiezorg die door de individuele gemeenten in Drenthe zijn gecontracteerd.
- Diagnose en behandeling hoeven niet door verschillende zorgaanbieders plaats te vinden. In het belang van het kind kunnen wij ons voorstellen dat een vervolgbehandeling EED n.a.v. een diagnose bij dezelfde zorgaanbieder juist wenselijk is.

4.2 Dyslexiezorg binnen de resultatenmatrix

Zowel binnen de resultatenmatrix van zuid Drenthe als Noord Midden Drenthe heeft dyslexiezorg eigen bouwstenen. In beide matrixen is een bouwsteen voor diagnose Ernstig Enkelvoudige Dyslexie en een bouwsteen behandeling Ernstige Enkelvoudige Dyslexie.

In de resultatenmatrix van **Zuid Drenthe** zijn diagnose en behandeling als volgt opgenomen:

	Bouwsteen	interventieniveau	Productcode
Diagnose EED	Dyslexie	4	45A45
Behandeling EED	Dyslexie	5	45A64

Inde resultatenmatrix van **Noord Midden Drenthe** zijn diagnose en behandeling als volgt opgenomen:

	Thema	Hoofdresultaat	interventieniveau	Productcode
Diagnose EED	Gezond	G4 Dyslexie	4	45A45
Behandeling EED	Gezond	G4 Dyslexie	5	45A64

4.3 Tarieven Dyslexiezorg

In beide regio's worden de zelfde tariefafspraken gehanteerd voor zowel diagnose als behandeling van EED.

Tarief diagnose EED

Vorm	Tarief	Declaratie/Factuur
Vaste trajectprijs	€ 960, -	Na beëindigen van diagnose.

Tarief behandeling EED

Vorm	Tarief	Declaratie/Factuur	Aanvullend
Vaste trajectprijs	€ 4.800, -	Aanbieders kunnen € 300,- per maand per cliënt declareren voor de behandeling van dyslexie. In een maand waarin geen behandeling plaatsvindt, kan niet gedeclareerd worden.	Wanneer het resultaat is behaald voordat het maximumbedrag is gedeclareerd, kan de zorgaanbieder het resterende bedrag declareren bij afsluiting van het traject. Mocht het behandeltraject vroegtijdig worden afgebroken, dan is het niet mogelijk het resterende bedrag te declareren.

5. Zorgroute Dyslexiezorg in de regio Drenthe

5.1 Voortraject

Basisscholen in Drenthe dragen zorg voor de begeleiding en ondersteuning van leerlingen met lees- en spellingsproblemen. Zij doen dit vanuit de protocollen leesproblemen en dyslexie (masterplan Dyslexie) en geven dit vorm volgens het onderwijscontinuüm waarbij begeleiding van kinderen met leesproblemen op 4 zorgniveaus wordt uitgevoerd.

5.2 School/schoolbestuur als verwijzer naar gespecialiseerde dyslexiezorg.

Mocht naar aanleiding van de uitgevoerde protocollen (testresultaten) blijken dat de problematiek zodanig is dat inzet op zorgniveau 3 niet meer toereikend is dan heeft de school of het schoolbestuur (afhankelijk van de keuze die schoolbesturen maken) de mogelijkheid om, in overleg met ouders, de leerling aan te melden voor gespecialiseerd zorgaanbod om een diagnose uit te voeren gericht op het vaststellen van EED.

Verwijzing kan plaatsvinden onder een aantal voorwaarden;

1. De school/ het schoolbestuur maakt gebruik van de verwijscriteria zoals deze binnen de jeugdhulp regio Drenthe zijn vastgelegd. De verwijzing is voorzien van het BRIN nummer van de school en ondertekend door de directeur van de school.
2. Bij doorverwijzing wordt de keuzevrijheid van de cliënt in acht genomen en hebben ouders de mogelijkheid om zelf een keuze te maken uit de lijst van gecontracteerde zorgaanbieders. Ouders worden hierin door de school/ het schoolbestuur of het samenwerkingsverband gefaciliteerd.
3. De verwijzing, aanmelding voor het stellen van een diagnose EED is alleen mogelijk wanneer deze voorzien is van een gedegen onderbouwing (dossier) waaruit blijkt dat het doorlopen traject vanuit school niet (meer) toereikend is en er gegronde reden is om een diagnose uit te voeren. In dit leerling-dossier moet tenminste zijn vastgelegd:

- basisgegevens leerlingvolgsysteem
- beschrijving lees- en spellingproblemen
- signalering lees- en spellingsproblemen: datum, toets (criteria en score), afgenomen door..
- omschrijving extra begeleiding (kwaliteit en kwantiteit)
- resultaten extra begeleiding
- vaststelling toenemende achterstand ten opzicht van normgroep met vermelding gebruikte toetsen en normcriteria
- onderbouwde argumentatie voor het vermoeden van ernstige dyslexie en (aangetoonde) didactische resistentie
- indien bekend, vermelding en beschrijving van eventuele andere (leer)stoornissen

Waarbij in het aangeleverde dossier voldoen aan de criteria dat:

1. Er drie recente en achtereenvolgende meetmomenten zijn weergegeven. De leerling behoort bij de 10% zwaksten (bv. E-score) vergeleken bij de normgroep voor LEZEN (woordniveau) of bij de 10% zwaksten (bv. E-score) voor SPELLLEN. Na het eerste en tweede meetmoment heeft er intensieve didactische begeleiding (zie hieronder interventieperiode) plaatsgevonden

2. Er aanvullende toets gegevens zijn opgenomen die het vermoeden van dyslexie ondersteunen. Denk aan:
 - Fonologische vaardigheden
 - Letters benoemen
 - Letters schrijven
 - Technisch lezen
 - Begrijpend lezen
 - Begrijpend luisteren
 - Woordenschat etc.
3. Er aanvullende observatie- of achtergrondgegevens van de leerling zijn opgenomen. Denk aan:
 - Taak-/werkhouding en aanpakgedrag
 - Strategiegebruik
 - Familiegegevens
 - Gegevens over de taalontwikkeling in groep 1 en 2, etc.
4. Elke interventieperiode omvat ongeveer 12 (effectieve) weken intensieve begeleiding:
 - Handelingsplannen lezen aanwezig
 - Als spelling ook D/E dan moeten handelingsplannen spelling ook aanwezig zijn
5. Er per periode minimaal 3 x 20 minuten per week intensieve begeleiding/interventie is verzorgd.
6. De intensieve begeleiding/interventie is uitgevoerd door een leerkracht en/of lees-specialist.
7. De handelingsplannen waarin de inhoud van de intensieve begeleiding/interventie beschreven is, zijn toegevoegd.

5.3 Stellen van diagnose.

Wanneer de zorgaanbieder een, volgens de vastgestelde criteria, verwijzing ontvangt van de school met daarbij een gedegen onderbouwd dossier wordt de volgende route gehanteerd:

- De zorgaanbieder dient volgens de afgesproken route en op basis van de resultaatbouwsteen Dyslexie Diagnose van de regio Zuid of NMD een bericht 'Verzoek Zorgtoewijzing (JW315) in voor het stellen van de diagnose richting de desbetreffende gemeente op basis van het woonplaatsbeginsel.
- De gemeente geeft een akkoord (JW301) op dit verzoek toewijzing zorg.
- Wanneer de diagnose daadwerkelijk begint stuurt de zorgaanbieder een bericht 'Start Zorg' (JW305).
- De zorgaanbieder voert een diagnose uit om te bepalen of er sprake is van EED en stuurt een bericht 'Einde Zorg'(JW307).
- Op basis van de uitgevoerde diagnose dient de zorgaanbieder (volgens afgesproken) route op basis van de afgesproken trajectprijs een factuur (JW303) in bij de desbetreffende gemeente.

5.4 Uitzonderingssituaties naar aanleiding van doorverwijzing of diagnose.

In de afgelopen twee jaar is gebleken dat in het belang van het kind het voor sommige casussen verdedigbaar is om toch met een diagnose / behandeling te starten ondanks de casus niet voldoet aan de criteria. **Vanaf 2017 dienen zorgaanbieders met de individuele gemeente in overleg te treden of in dergelijke situaties van de afgesproken lijn afgeweken mag worden.**

5.5 Vervolg Diagnose EED.

Naar aanleiding van de diagnose zijn er twee mogelijkheden voor een vervolg:

1. Volgens diagnose is er sprake van EED.

- De zorgaanbieder dient opnieuw een 'Verzoek Zorgtoewijzing' (JW315) in bij de desbetreffende gemeente voor een behandeling EED op basis van de bouwsteen Dyslexie behandeling van de regio Zuid of NMD.
- De gemeente geeft akkoord(JW301) voor de behandeling op dit verzoek toewijzing zorg.
- Bij daadwerkelijke start van de behandeling kan de zorgaanbieder (volgens afgesproken route) stuurt de zorgaanbieder een bericht JW305. Zorgaanbieder dient maandelijks een declaratie/factuur (JW303) in voor de behandeling. (In een maand waarin geen behandeling plaatsvindt, kan niet gedeclareerd worden).
- Na afloop van de behandeling stuurt de zorgaanbieder een bericht 'Einde Zorg' (JW307).
- Wanneer het resultaat is behaald dient zorgaanbieder een factuur/ declaratie (JW301) in voor het resterende bedrag dat voor een behandeltraject beschikbaar is en nog niet is gedeclareerd. (Mocht het behandeltraject vroegtijdig worden afgebroken, dan is het niet mogelijk het resterende bedrag te declareren).

2. Volgens de diagnose is er geen sprake van EED.

- Er vindt geen verdere interventie plaats en het traject wordt afgesloten. Op basis van de uitgevoerde diagnose dient de zorgaanbieder een bericht 'Einde Zorg'(JW307) in.
- Op basis van de uitgevoerde diagnose dient de zorgaanbieder (volgens afgesproken) route op basis van de afgesproken trajectprijs een factuur (JW303) in bij de desbetreffende gemeente.

Voor een goede monitoring is het van belang dat zorgaanbieders bij een verzoek start zorg de school met bijbehorend BRIN nummer als verwijzer benoemen.

5.6 Onderwijs betrokken bij het vervolgtraject.

Mocht er na de diagnose gestart worden met een behandeling dan vindt er tijdens de behandeling afstemming plaats tussen behandelaar en school, zodat ondersteuning en begeleiding vanuit school afgestemd kan worden op de behandeling. Wanneer na de diagnose blijkt dat er geen sprake is van EED vindt er eveneens een terugkoppeling plaats richting de school waarbij gekeken wordt welke andere ondersteuning, begeleiding mogelijk vanuit school gewenst is. In beide gevallen gebeurt dit uiteraard in afstemming met ouders.

6. Transformatie in de dyslexiezorg

6.1 Werkgroep dyslexiezorg

In de afgelopen twee jaar hebben onderwijs, zorgaanbieders en gemeenten gezamenlijk geïnvesteerd om tot een regionaal overleg te komen gericht op transformatie in de dyslexiezorg. Waarbij een ieder vanuit een eigen verantwoordelijkheid aanschuift:

- Onderwijs vanuit de samenwerkingsverbanden als verantwoordelijke voor het aanbieden van taal en spellingsonderwijs (zorgniveau 1 t/m 3) en daaruit voortvloeiend als toegang richting dyslexiezorg.
- Zorgaanbieders vanuit een afvaardiging als professionele organisaties welke zorgdragen voor een kwalitatief aanbod van dyslexiezorg (zorgniveau 4)
- Gemeenten vanuit een afvaardiging van de jeugdhulpregio als verantwoordelijken voor de beschikbaarheid van voldoende dyslexiezorg en het uitvoeren van de transformatie opdracht.

6.2 Startfoto dyslexiezorg Drenthe.

Belangrijk uitgangspunt bij de transformatie binnen de dyslexiezorg is de *Startfoto Dyslexiezorg Drenthe*. Deze startfoto geeft inzicht in het aantal verwijzingen, diagnoses en behandelingen, per school, samenwerkingsverband en gemeente. Deze gegevens zijn afgezet tegen het theoretische model (zie bijlage). Hiermee ontstaat er inzicht waar in Drenthe boven of juist onder deze percentages gescoord wordt.

Inzet is om deze gegevens verder te gaan analyseren, waarbij gekeken wordt naar mogelijke afwijkingen in het aantal verwijzingen, diagnoses en behandelingen per school, samenwerkingsverband of gemeente.

6.3 Verkennen van de toekomst van Dyslexiezorg in Drenthe.

In het huidige construct van de zorgroute binnen de dyslexie heeft de gemeente geen rol in de inhoudelijke toewijzing en beoordeling van dyslexiezorg. Gemeenten vervullen in de uitvoering alleen een rol binnen het administratieve proces. Gemeenten zijn vanuit de Jeugdwet wel verantwoordelijk voor een kwalitatief en kwantitatief voldoende aanbod van dyslexiezorg.

Gemeenten hebben in 2016 aangegeven graag de mogelijkheid te willen verkennen om de gemeentelijke schakel geheel uit de zorgroute te halen en dit te beleggen bij het onderwijs. Mogelijk als opmaat voor een verdere overdracht van dyslexiezorg richting onderwijs. Inzet is om deze verkenning in 2017 verder vorm te geven.

